

Zbraslavské náměstí

Rekonstrukce významného městského prostranství, Zbraslav

ateliér • **tečka**

Ing. arch. Tomáš Klapka
Ing. arch. Luboš Klábík
Ing. arch. Eliška Martínková
Ing. arch. Anna Kozáková
Ing. arch. Tomáš Fiala

ZBRASLAVSKÉ
NÁMĚSTÍ

www.tecka.city / atelier@tecka.city

VIII / 2022

objednatel:

Městská část Praha – Zbraslav

Zbraslavské náměstí 464, 156 00 Praha – Zbraslav
zastopen: Ing. Zuzana Vejvodová, starostka městské části
IČO: 00241857

hlavní dodavatel:

ateliér tečka s.r.o.

Jiřího Franka 2233, 256 01 Benešov
IČO: 10847235
DIČ: CZ10847235
www.tecka.city / atelier@tecka.city

zástupce dodavatele:

Ing. arch. Tomáš Klapka

Náměstí 31, Pilníkov 542 42
tomas@tecka.city
+420 721 518 292
IČO: 01826921

autorský tým:

ateliér • tečka

Ing. arch. Tomáš Klapka
Ing. arch. Luboš Klabík
Ing. arch. Eliška Martínková
Ing. arch. Anna Kozáková
Ing. arch. Tomáš Fiala

zahradní architektura:

K2N LANDSCAPE s.r.o.
Ing. Kateřina Stará
Ing. Natálie Polesňáková
Ing. Kristýna Cmíralová (Střítecká)
www.k2n-landscape.com / info@k2n-landscape.com

vodohodpodářský inženýr:

Ing. Vít Rous
www.grania.cz / rous.vitek@grania.cz

dopravní inženýr:

Sinpps s.r.o.
Ing. Jan Božovský
Ing. Vladimír Ouřada
www.sinpps.cz / ourada@sinpps.cz

hlavní inženýr:

Ateliér RENO s.r.o.
Ing. Jaroslav Malina
Ing. arch. Jaroslav Malina ml.
www.atelierreno.cz / sekretariat@atelierreno.cz

ZBRASLAVSKÉ
NÁMĚSTÍ

Obsah

- 7 Širší vztahy
- 8 Historie náměstí
- 10 Náměstí dnes
- 14 Koncept návrhu
- 16 **Hlavní situace**
- 20 Dopravní řešení
- 24 Vegetace na náměstí
- 32 Práce s dešťovou vodou
- 36 Materiály povrchů
- 44 Mobilář
- 47 Veřejné osvětlení
- 48 Kavárna
- 52 Využití plochy náměstí
- 52 Ulice Elišky Přemyslovny

ZBRASLAVSKÉ
NÁMĚSTÍ

Zbraslav – dříve svébytné město, dnes neméně jedinečná část Prahy – leží u soutoku dvou významných řek. Zbraslavské náměstí je jejím zásadním veřejným prostranstvím s charakteristickými kulisami historických staveb, příjemnými městskými domy a uklidňujícími průhledy na zelené kopce okolo města. Unikátní je poloha budovy pivovaru, jehož fasáda tvoří jednu ze stran náměstí, stejně tak jako blízkost zbraslavského zámku, do kterého vstupují návštěvníci právě z náměstí.

Smyslem návrhu rekonstrukce náměstí je všechny tyto hodnoty podpořit a vyzdvihnout. O to náročnější výzvou je vypořádat se s mnohými neduhy, které náměstí trápí, především pak s velmi frekventovanou dopravou, jež se v diagonálách kříží právě uprostřed náměstí. Tato situace nedovoluje náměstí sloužit své hlavní funkci, tedy stát se místem pro setkávání občanů Zbraslavi, místem pro organizaci městských radovánek a v neposlední řadě také místem, jež bude město hrdě reprezentovat před zraky jeho návštěvníků.

Širší vztahy

Náměstí je součástí bohaté struktury veřejných prostranství – ulic a pláček.

Důležité je nevnímat náměstí jako samostatně existující plochu. Je součástí bohaté struktury města. Navazují na něho významné městské ulice a je součástí důležitých tras. To se projevuje i na hranicích řešeného území, které je vymezeno tak, abychom dokázali definovat a vyřešit i místa vstupů na náměstí, tedy ústí jednotlivých ulic, a podpořili tak vztahy jednotlivých důležitých budov, které se na náměstí anebo v jeho blízkosti nacházejí.

Skrze náměstí prochází důležitá, historicky doložená cesta, tvořená dnes ulicemi U Národní galerie a Elišky Přemyslovny. Jde, hned po náměstí, o další významná veřejná prostranství s unikátním charakterem a tato spojnice tvoří hlavní propojení historické a nové části Zbraslavi. Část ulice Elišky Přemyslovny, jež také spadá do řešeného území návrhu, chápeme jako jakousi zklidněnou městskou třídu s obchůdky a službami.

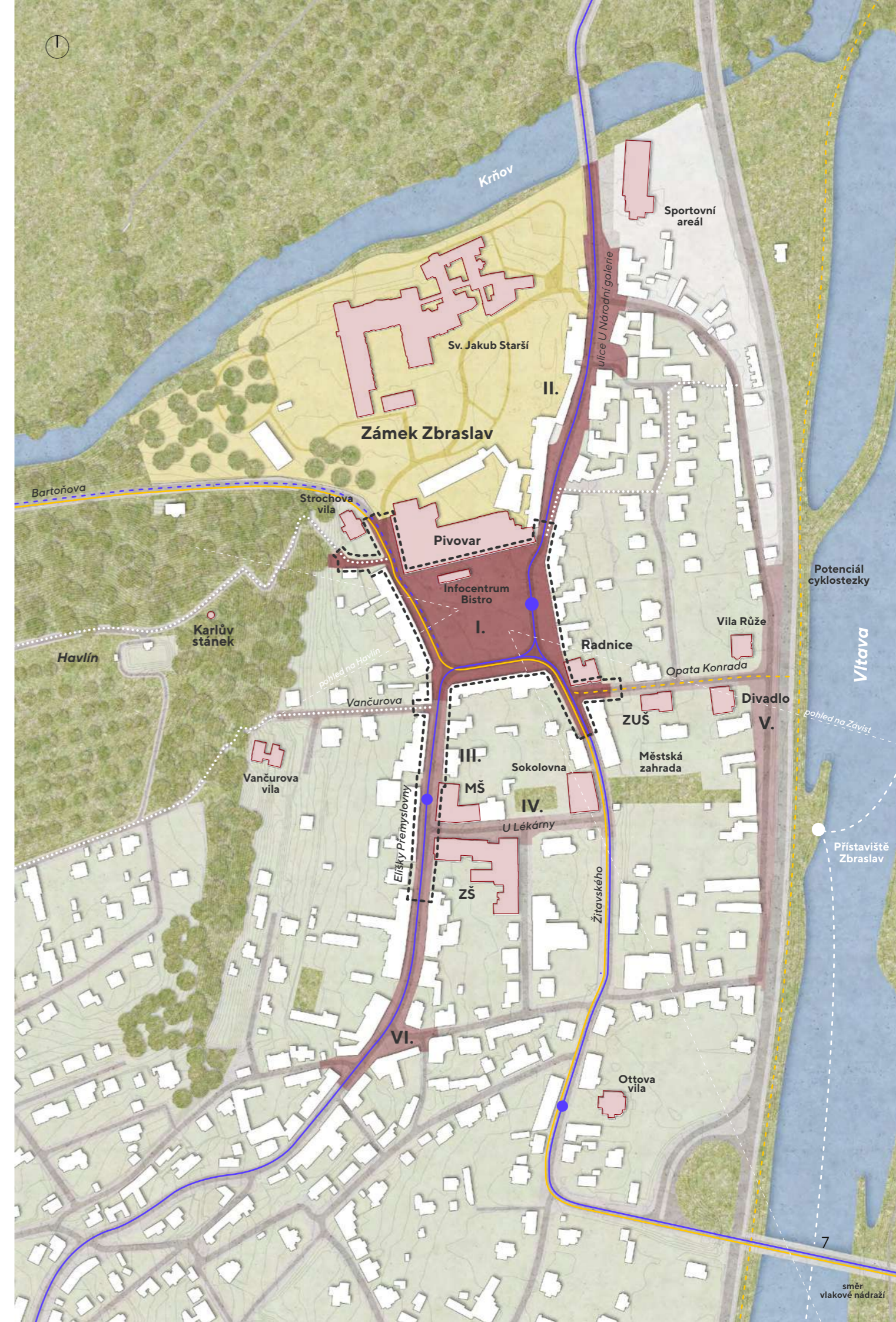
Náměstí je počátečním bodem při výstupu na vrch Havlín, z nějž je možné rozhlédnout se po historické části města i po druhém břehu Vltavy. V severní části náměstí nalezneme hlavní vstup do areálu zámku a jihovýchodním rohem je možné dojít na nábřeží Vltavy.

Náměstí protíná cyklostezka 8100, propojující západní část Prahy s významnou evropskou cyklostezkou EV7 podél Vltavy.

Důležité je upozornit i na blízkost budoucího krajinného parku Soutok, který se stane pro Zbraslav dalším atraktivním přírodním cílem, a je tedy třeba dbát na dobré propojení skrz vrch Havlín a Bartoňovu ulici.

Legenda

- hranice řešeného území
- pohyb autobusů MHD / zastávky
- alternativní trasa MHD
- vedení cyklotrasy 8100 přes náměstí
- potenciál napojení trasy k Vltavě a podél ní
- důležitá pěší propojení
- škála významu veřejných prostranství
- areál zámku
- I.** Zbraslavské náměstí
- II.** U Národní galerie – historická ulice
- III.** Elišky Přemyslovny – městská třída
- IV.** U Lékárny – předprostor ZŠ
- V.** U Malé řeky – předprostor divadla a potenciál nábřeží
- VI.** Pláček – zakončení městské třídy

Historie náměstí

Navazujeme na bohaté historické prostředí náměstí. Jeho hodnotné dominanty podporujeme a doplňujeme o nové.

Plocha a morfologie dnešního Zbraslavského náměstí se v průběhu jeho vývoje vcelku živelně proměňovala. Stejně tak jeho význam nebyl vždy takový, jak ho chápeme dnes. Dlouhou dobu náměstí fungovalo jako hospodářská plocha, sloužící pro potřeby dřívějšího loveckého hrádka a později kláštera.

Tato plocha byla obklopena klášterními zahradami a hospodářskými domky.

Ani struktura zástavby okolo dnešního náměstí nebyla vždy tak intenzivní. Do půdorysné podoby, jakou známe dnes, se náměstí zformovalo až v rámci barokní přestavby kláštera v první polovině 18. století.

Důležitým formujícím prvkem pro náměstí bylo vedení cest. Z historických pramenů je patrná především cesta zvaná Slapčice. Ta vedla z Prahy přes Radotín a Zbraslav směrem na jih země a u Zbraslavi překonávala přívazem Vltavu.

V 17.-18. století se plocha stala křižovatkou místních cest, přičemž cesta z dnešní Bartoňovy ulice do ulice Žitavského měla pravděpodobně menší význam.

Stávající objekt cukrárny a infocentra sloužil v minulosti pravděpodobně také jako zázemí váhy, která byla součástí provozu pivovaru či cukrovaru v dnešním areálu zámku.

1840 Stablní katastr

Historická struktura osídlení s klášteřem a klášterními zahradami na břehu Vltavy.

I. vojenské (Josefského) mapování 1764-1768

Zde je patrně detailnější vyznačení sítě místních cest a křížení cest na náměstí.

1840 Stablní katastr

Z mapy je zřetelná již usazená struktura budov okolo náměstí a diagonální cesta, která byla pravděpodobně již dlážděná.

III. vojenské (Františko-josefského) mapování 1877-1880

Čitelná struktura základní sítě ulic, tak jak ji známe dnes.

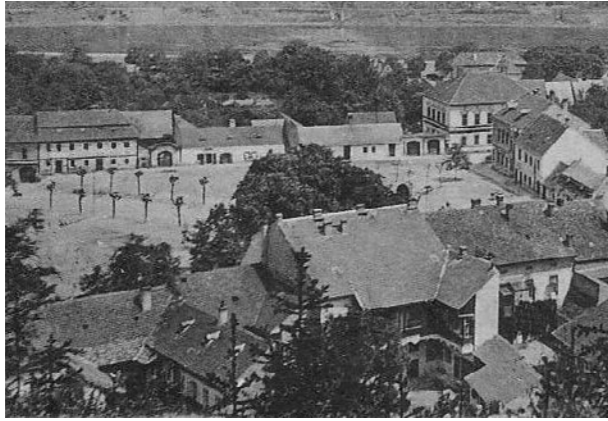
Seutterova mapa okolí Prahy z 1. pol. 18. stol.

znázornění severo-jihní cesty a brodu

1953 ortofoto

zřetelné dělení náměstí na čtvrtiny a jejich různé využívání

náměstí 1899
patrné stromořadí podél historické cesty

památník se zasazenými vrby 1932

městské trhy 1930

městské domy 1900

vrby za památníkem v historii dosahovaly poměrně monumentálních rozměrů

závod Zbraslav - Jíloviště 1923

památník bez vrby 1926

pohled na asfaltovou plochu náměstí 80.léta

pohled na Ottovu vilu v ulici Elišky Přemyslovny

Náměstí dnes

Místo s hodnotnými historickými kulisami, průhledy do okolní krajiny a příjemným měřítkem městských domů

Náměstí

Na první pohled náměstí osloví návštěvníka dominantou pivovaru následovanou výraznými siluetami zelených kopců kolem města. I díky příjemnému měřítku a barevnosti městských domů působí náměstí útulně a vzdušně.

Jeho zásadním problémem je doprava. Intenzivní pohyb aut a autobusů po velké křižovatce uprostřed náměstí generuje mnoho míst nepříjemných pro přecházení a krájí náměstí na čtvrtiny, z nichž jednu tvoří plocha asfaltového parkoviště, druhou pak menší plocha pro trhy s cukrárnou a infocentrem. Dominantou třetí výseče je monumentální památník obětem 1. světové války v travnaté ploše a poslední část tvoří jen málo využitá plocha trávníku.

Elišky Přemyslovny

Tato ulice tvoří významnou spojnici mezi historickým a novým centrem města. V současné době trpí stejně jako náměstí vysokou frekvencí dopravy a nedostatečnými plochami pro pohyb chodců. V ulici Elišky Přemyslovny se nachází větší množství obchodů a služeb včetně základní a mateřské školy, což generuje vyšší intenzitu pěšího, ale i automobilového pohybu.

historické prostření

Zbraslavské náměstí a jeho okolí je památkovou zónou. Nachází se v ní mnoho historických dominant.

objekt cukrárny a infocentra

Stávající objekt svými kapacitami a uspořádáním nevyhovuje požadavkům na dostatečnou reprezentaci města. Úplně chybí veřejné toalety.

travnaté plochy

Travnaté plochy na náměstí jsou nevyužívané a náročné na údržbu.

dominanta pivovaru

Pivovar tvoří jednu ze čtyř stran náměstí. Vnímáme zde v potenciál budoucnu otevřít oběk směrem do náměstí.

radnice

Na náměstí a v jeho bezprostředním se nachází významné veřejné budovy (radnice, školy, divadlo atd.).

parkoviště

Rozlehlá plocha pro parkování je velmi nepřívětivou a špatně využitelnou plochou asfaltu, vyhrazenou pouze pro auta.

památník

Další významnou dominantou náměstí je památník obětem 1. sv. války.

zelené siluety

Výrazným prvkem vytvářejícím charakter náměstí jsou přírodní dominanty – vrch Havlín a Závist

plocha pro trhy

Dnes jediná využitelná plocha pro setkávání lidí na náměstí slouží k občasnému pořádání trhů.

křížení komunikací

Využitelnosti náměstí brání diagonální vedení komunikací. To vytváří i nepříjemné prostředí pro pohyb chodců.

nemocné a nevhodné stromy

Většina stromů na náměstí je bohužel dle dendrologického průzkumu ve špatném stavu, nebo není vhodně zvolen kultivar.

vizuální smog

Náměstí je zaneseno množstvím zbytkových tyčí, cedulek a prvků, které vizuálně zaplňují a znepráhledňují prostor.

ulice Elišky Přemyslovny

stávající podoba ulice – široké komunikace a úzké chodníky s množstvím překážek v podobě značek a veřejného osvětlení

úzká místa

Především v rozích náměstí dochází k nebezpečným situacím, kde chodníky takřka neexistují.

hodnotné stromy

Na náměstí se ale nachází několik kusů prosperujících stromů, které je vhodné zachovat a podpořit.

cesta na vrch Havlín

Tato cesta je nejspíše nejčastěji využívána při výstupu z historického jádra na Havlín. Její charakter tomu ale neodpovídá a chybí také přehledná navigace.

Elišky Přemyslovny

Některá dopravní řešení svým charakterem spíše odpovídají periférii, než historickému jádru města.

komunikace před pivovarem

Tato komunikace slouží dnes pouze k parkování, otáčení a dočasnému odstavení autobusů

mobiliář a povrchy

Na náměstí se nachází různé typy nesjednoceného mobiliáře. Materiály povrchů jsou mnohdy ve špatném stavu a jejich charakter neodpovídá významu prostranství.

ulice Bartoňova

Do náměstí ústí ulice Bartoňova, jejímž potenciálem je propojit historické jádro s budoucím parkem Soutoku. Úplně zde chybí chodník pro pěší.

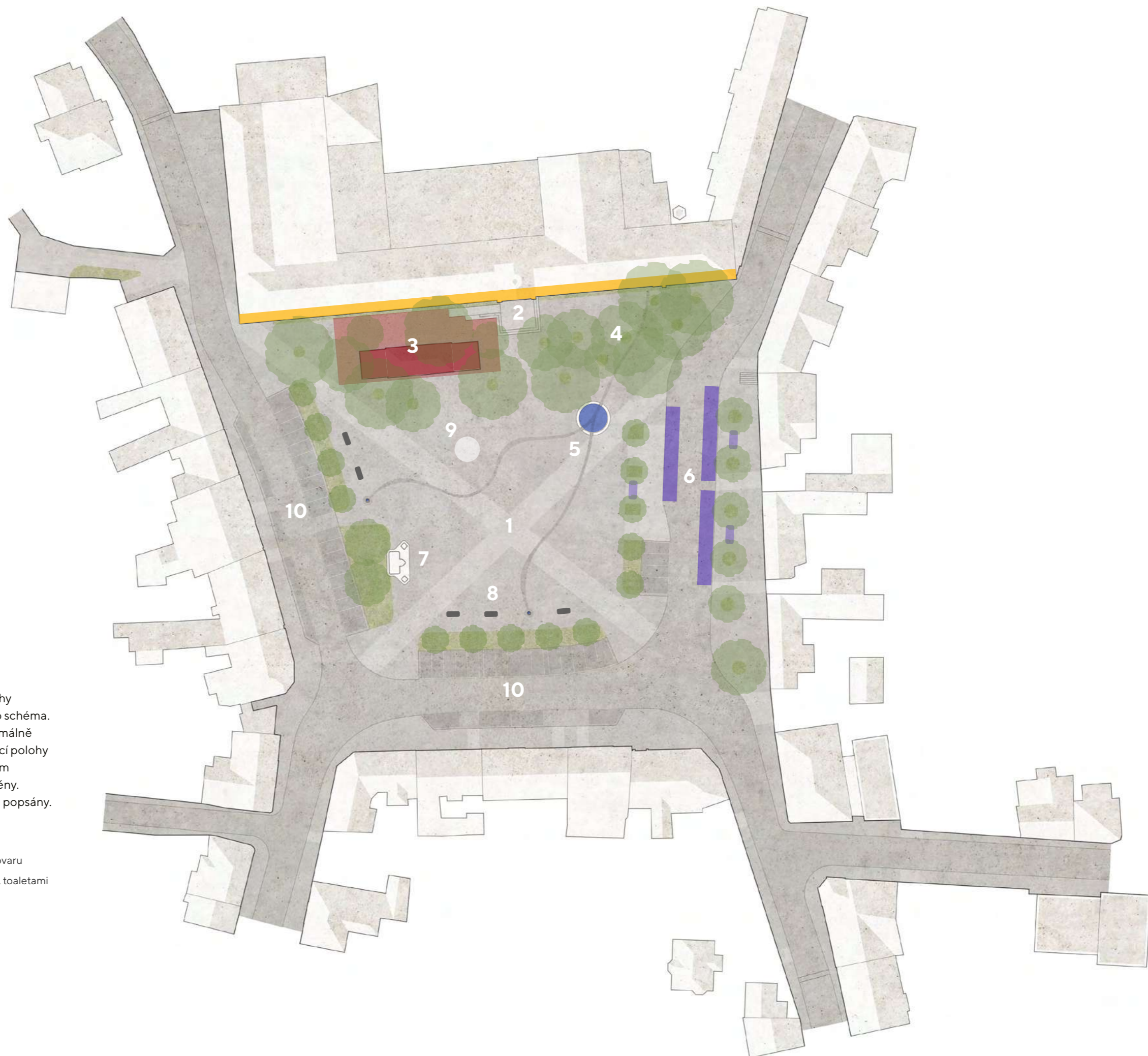

Vladimíra Vančury

Tato ulice je dalším z cest na vrch Havlín.

jarní pohled do náměstí směrem od radnice

Pro lepší orientaci v návrhu a pochopení polohy jednotlivých prvků v rámci náměstí slouží toto schéma. Prvky jsou na náměstí umístěny tak, aby maximálně zatraaktivily jeho využívání. Reagují na stávající polohy (kavárna / památník) a jsou nějakým způsobem dotvořeny anebo jsou na náměstí nově umístěny. Jednotlivé prvky jsou v rámci studie detailněji popsány.

- 1 zachování stopy historického křížení cest
- 2 zvýraznění potenciálního vstupu do objektu pivovaru
- 3 objekt bývalé váhy – kavárna s infocentrem a věž. toaletami
- 4 odpočinková zóna pod stromy
- 5 nově umístěná kašna
- 6 autobusové zastávky s přístřešky pod stromy
- 7 zachování pozice a kompozice památníku
- 8 prvky rozkládacích stánků podél náměstí
- 9 stojan na vánoční stromek a májku
- 10 umístění parkovacích stání

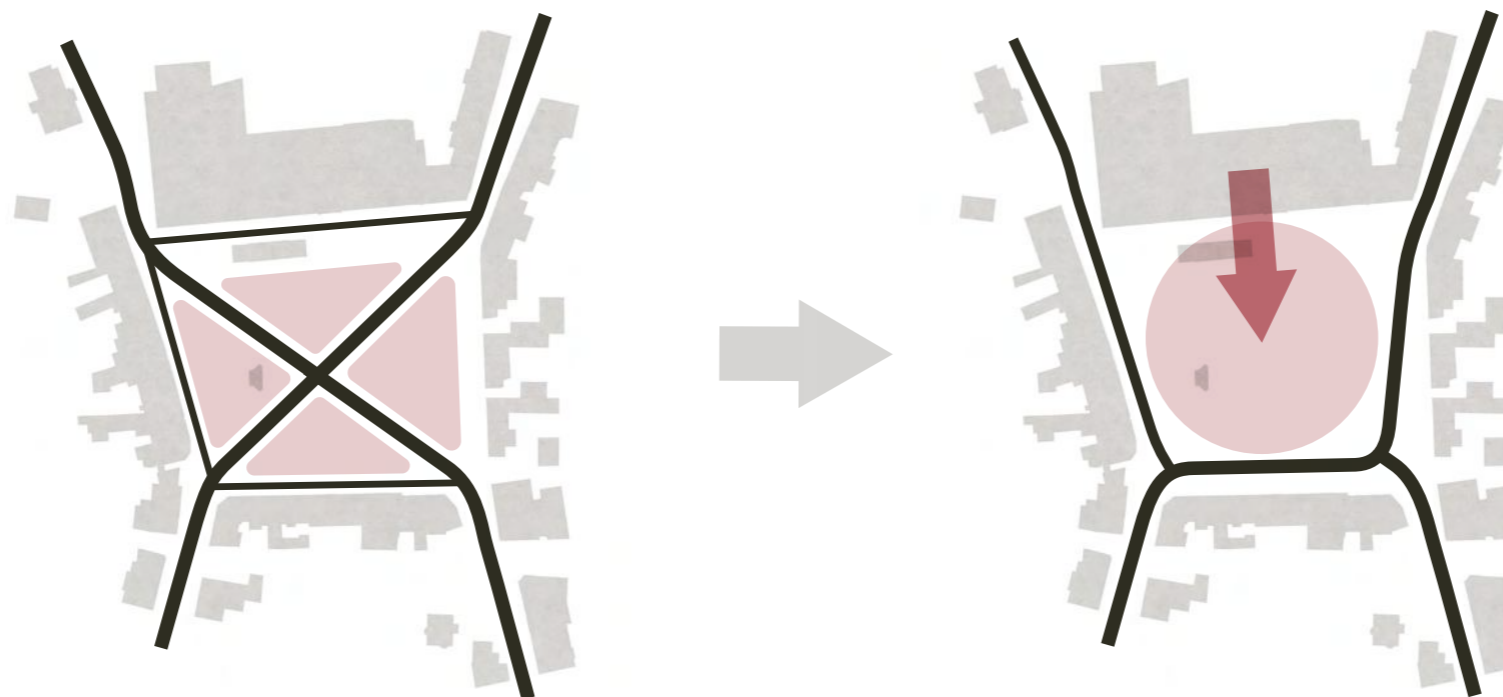
Koncept návrhu

Náměstí má sloužit lidem, být prostorem společného setkávání a městských akcí.

Pokud má náměstí sloužit své základní funkci, je potřeba mu pro to vytvořit podmínky. Dnes mu totiž chybí plnohodnotná multifunkční plocha pro setkávání lidí. Odkloněním hlavních komunikací z diagonál směrem k obvodu náměstí jsme vytvořili hlavní klidnou centrální plochu, jež se pne až k

patě pivovaru, který se tak stává její součástí a hlavní dominantou. Plocha před pivovarem je společně s budovou kavárny a infocentra jakousi stinnou náručí, kde je možné se posadit, odpočinout a sledovat ruch na náměstí.

Spolu s novým vedením komunikací dochází i na organizaci zastávek veřejné autobusové dopravy, které soustředíme do jednoho bodu. Stávají se tak přehlednými a případné přestupování je snazší.

řez náměstím – pohled na fasádu pivovaru, v popředí objekt kavárny pod korunami stromů

Dopravní řešení

Je důležité vytvořit pohodlné a bezpečné prostředí pro pohyb všech. Tím nejzranitelnějším a preferovaným je chodec. Historické centrum nesmí zůstat tranzitní trasou.

Je zásadní sledovat historické centrum v rámci širších souvislostí celého města. Zásadní úskalí náměstí – tranzitní dopravu – totiž nevyřešíme pouze v místě. Je třeba vnímat dopravu jako komplexní systém, kde změna v jednom místě má vliv na druhé straně města. V případě Zbraslavského náměstí je problém s tím, že slouží řidičům jako zkratka při cestě za prací a zpět. Většina individuální dopravy skrze náměstí pouze projíždí a nezastavuje se. Tuto dopravu je nutné redukovat a přesměrovat mimo centrum.

K tomuto účelu by mohla sloužit Strakonická výpadek. Zde ale narážíme na zásadní problém – špatně vyřešené napojení v jižní části města (Na Baních). Zde chybí plnohodnotná mimoúrovňová křižovatka, která by zpřehlednila a zkapacitnila napojení na město a vytvořila tak vlastně obchvat Zbraslavi.

Pěší doprava

Návrh klade důraz na pěší pohyb jako ten nejzákladnější. V rámci plochy náměstí je vymezeno několik míst vyhrazených pro přecházení, a to jak přes samotné komunikace, tak i skrze záhony po obvodu náměstí. Jejich charakter (místo pro přecházení, přechod) bude blíže specifikován v rámci dalších fází návrhu. Po obvodu náměstí jsou navrženy dostatečně široké chodníky nejen pro pohodlný pohyb pěších, ale i pro umístění venkovních zahrádek.

Vedení a charakter komunikací

Stěžejní změnou, která výrazně ovlivní podobu náměstí, je zrušení diagonálních komunikací. Ty jsou coby významná historická stopa zachovány a zvýrazněny v rámci dlažby na hlavní pochozí ploše náměstí. Komunikace pro individuální a veřejnou dopravu jsou však nově navrženy podél fasád domů a jsou od budov odděleny širokými chodníky, v části doplněnými o parkovací stání. Dimenze a tvarování komunikací vychází z požadavků na bezkolizní pohyb kloubových autobusů.

Celé náměstí včetně části ulice Elišky Přemyslovny je navrženo v režimu do 30km/h. V rámci řešeného území jsou komunikace zdviženy na úroveň okolních pochozích ploch, pouze s minimálním technickým výškovým rozdílem pro odvod dešťové vody. Toto řešení výrazněji nepreferuje pohyb motorové dopravy, nevytváří bariéry pro pohyb osob a dodává větší důraz na význam celého prostranství.

Cyklistická doprava

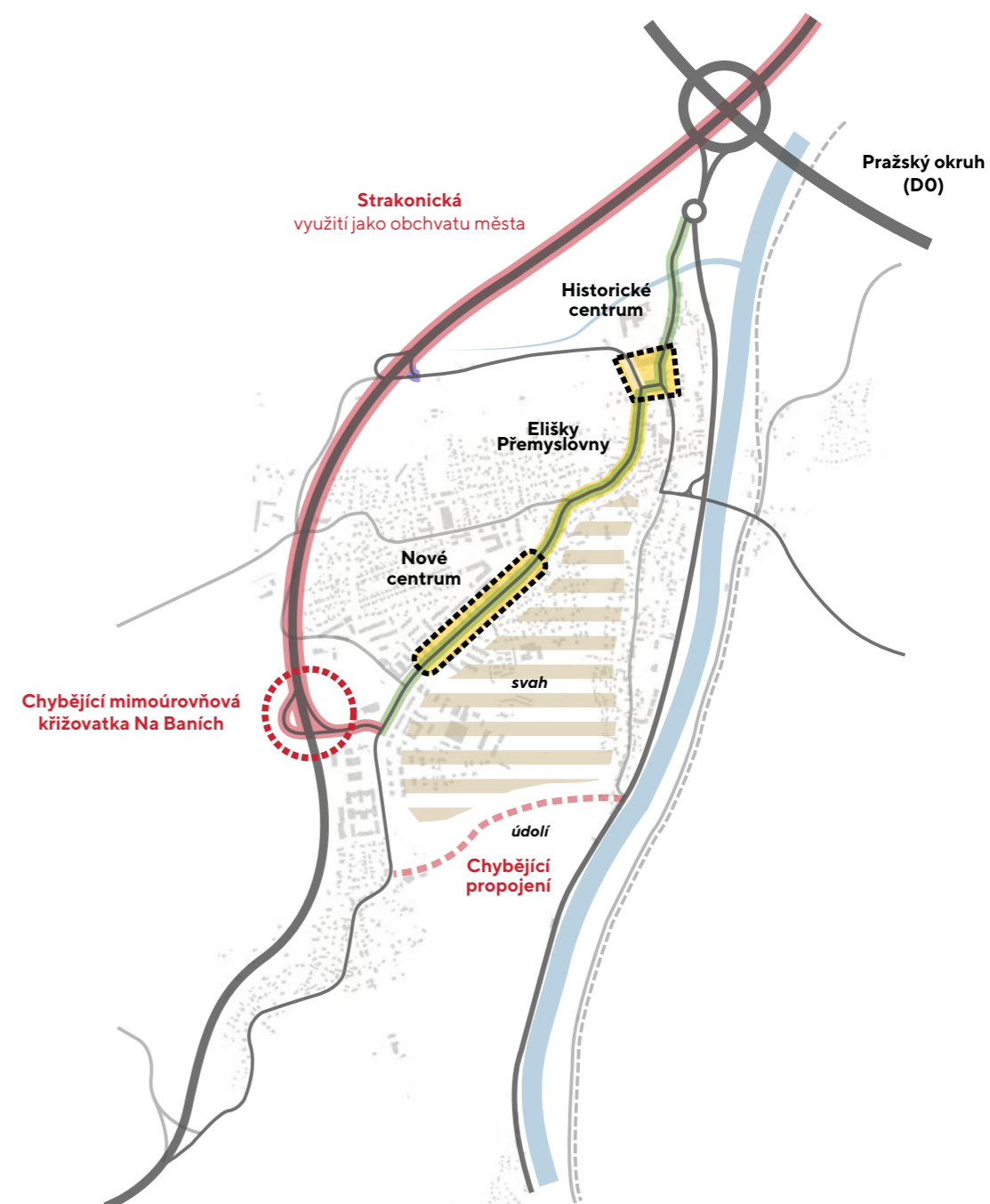
Cyklotrasa protínající náměstí je vedena po komunikacích z Bartoňovy ulice do ulice Žitavského. Cyklista je tedy součástí provozu na náměstí. Vzhledem k nízké maximální povolené rychlosti je však průjezd náměstím bezpečnější a vedení trasy je přehledné.

Městská hromadná doprava

Skrze náměstí se pohybuje několik linek MHD. Cílem je, aby maximální možný počet linek zastavoval v jednom bodě, a to u východní hrany náměstí. Kapacity a dimenze zastávek vychází z požadavků provozovatelů MHD a stání pro autobusy jsou navržena tak, aby v rámci náměstí nebyla zablokována individuální doprava – auta budou vždy schopna projet mezi dvěma stojícími autobusy. Zastávky jsou doplněny o přístřešky pro pohodlné čekání na spoj v případě nepřízně počasí. Bartoňova ulice slouží jako záložní komunikace MHD pro případné nutné výluky ve směru na mimoúrovňovou křižovatku Pražského okruhu. Proto je myšleno i na možné dočasné umístění provizorních zastávek na místě parkovacích stání v západní části náměstí. Linka 165, propojující pražské Jižní město a Zbraslav, je obsloužena v ulici Elišky Přemyslovny v blízkosti mateřské a základní školy špuntovými zastávkami v obou směrech.

Parkování

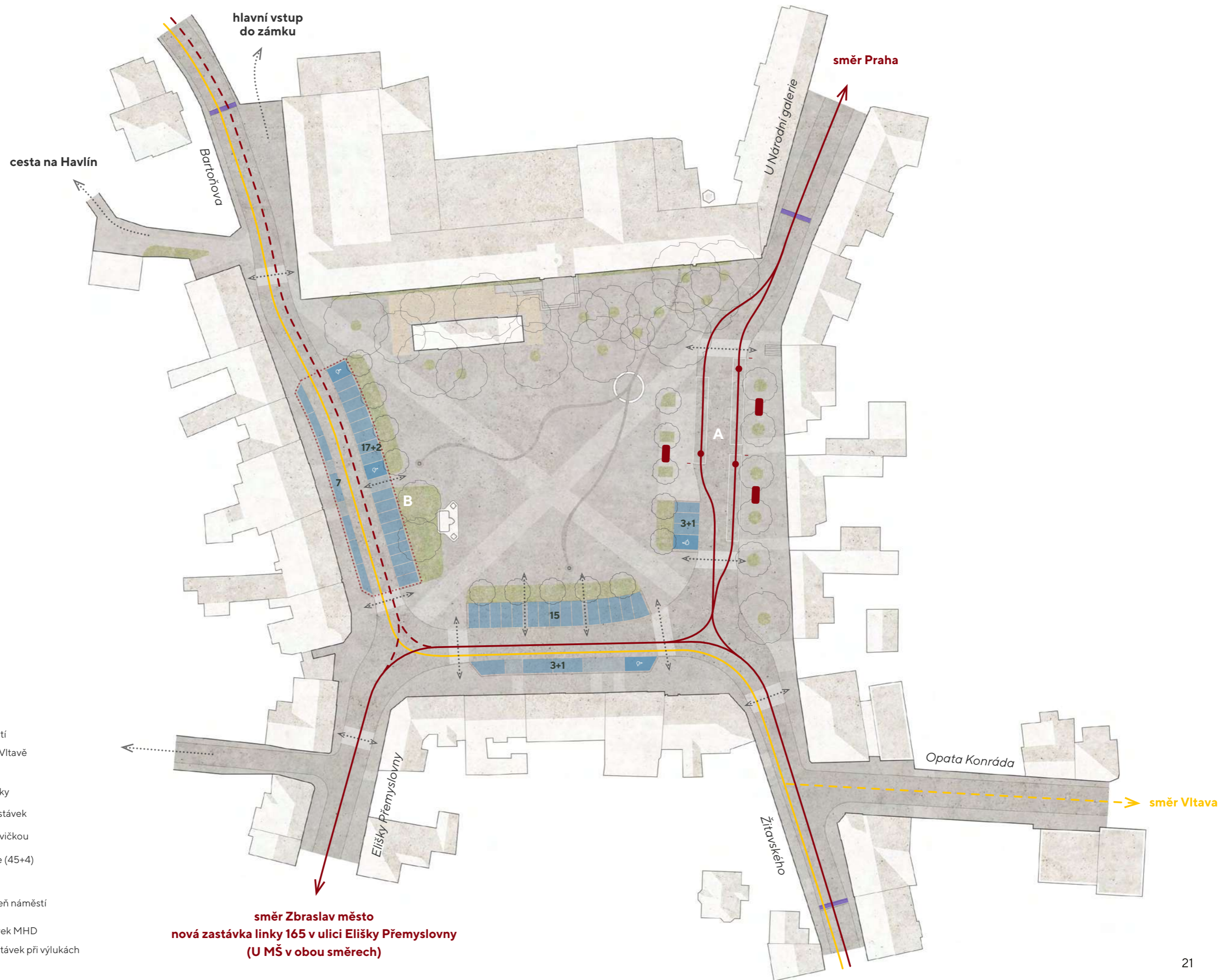
Na náměstí je celkem 49 parkovacích stání, z toho 5 vymezených pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace. Ty jsou situovány v blízkosti městského úřadu a vstupu do zámku.

Legenda

- vedení cyklotrasy 8100 přes náměstí
- potenciál napojení trasy směrem k Vltavě
- pohyb autobusů MHD / zastávky
- alternativní trasa MHD v rámci výluky
- rezerva pro umístění dočasných zastávek
- přístřešek autobusové zastávky s lavičkou
- parkovací stání / stání pro vozíčkáře (45+4)
- vyhrazené trasy pro pohyb pěších
- nájezdové prahy na zvýšenou úroveň náměstí

- A** hlavní sestava autobusových zastávek MHD
- B** plocha pro alternativní umístění zastávek při výlukách

podzimní pohled na zastávky a široký chodník

Vegetace na náměstí

Dostatečná pestrost rostlin pomůže proměňovat náměstí v průběhu roku i bojovat s klimatickými změnami.

Stromy

Dendrologické posouzení stávajícího stavu stromů na náměstí hodnotí většinu jako spíše málo vitální a nemocnou, tedy ne příliš vhodnou pro zachování v rámci nové podoby náměstí. V místě před pivovarem je několik borovic a lip, jež v rámci návrhu zachováváme.

Důležitým principem při návrhu výsadby nových stromů byl důraz na pestrost druhů. Tím docílíme jednak vizuální rozmanitosti v různých ročních obdobích, jednak větší stability vzhledem k náročným klimatickým podmínkám. Za pomoci týmu krajinářských architektů jsme také vybrali takové druhy stromů, které jsou odolné i v náročném prostředí města.

Jejich rozmístění je patrné z přiloženého schématu. Základní stromořadí jeřábů, lemující komunikace na náměstí, je doplněno stromořadím javorů na východní straně náměstí. Toto stromořadí vytváří příjemné stinné prostředí při čekání na autobus a brání ostrému západnímu slunci při posezení na venkovní zahradce kaváren.

Svébytné uskupení několika druhů větších stromů před pivovarem dotváří siluetu dominanty a zastínuje větší plochu náměstí. Tím vzniká dlouhodobě zastíněné pobytové místo pro odpočinek.

Záhony

Stejně jako pestrost stromů je důležitá i rozmanitá skladba záhonů, se kterými pracujeme tak, aby netvořily na náměstí zásadní bariéry v pohybu pěších, ale aby v dostatečné míře zpestřily plochu náměstí a spoluvytvářely příjemnější prostředí v teplých obdobích.

Skladba záhonů je navržena tak, aby byly barevné v každém ročním období, a jejich barevnost se v čase mění. Náměstí se tedy stále proměňuje.

Svoji barevnost proměňuje i největší ze záhonů, který dotváří kompozici památníku. Jednotlivé druhy rostlin zbarvují záhon do národní trikolory – dramatická červená

zjara je následována letní modrou symbolizující mír a rok zakončují bílé odstíny květů symbolizující nový začátek. Trikolora květů jemně podporuje význam a pietu, kterou dominantní památník představuje.

V samotné ploše náměstí tvoří kruhové záhony jakousi ochrannou a funkční zónu pro rostoucí stromy. Tyto záhony zajišťují u paty stromů vlhké klima a pomáhají jejich kořenům se získáváním vody. Více o vodě bude řečeno v následující kapitole.

A Trnovník akát
Robinia pseudoacacia 'Appalachia'

B Lípa srdčitá
Tilia cordata 'Greenspire'

C Jeřáb muk
Sorbus aria

D Javor babyka
Acer campestre 'Elsrijk'

E Vrba náhrobní
Salix sepulcralis

F Borovice černá
Pinus nigra

G Platan javorolistý
Platanus acerifolia

- A** Trnovník akát (*Robinia pseudoacacia* 'Appalachia')
- B** Lípa srdčitá (*Tilia cordata* 'Greenspire')
- C** Jeřáb muk (*Sorbus aria*)
- D** Javor babyka (*Acer campestre* 'Elsrijk')
- E** Vrba náhrobní (*Salix sepulcralis*)
- F** Borovice černá (*Pinus nigra*)
- G** Platan javorolistý (*Platanus acerifolia*) – Strom republiky
- I.** záhonová skupina č.1 – liniové záhony kolem náměstí
- II.** záhonová skupina č.2 – záhon okolo památníku
- III.** záhonová skupina č.3 – zákony pod východním stromořadím
- IV.** záhonová skupina č.4 – záhony pod stomy před pivovarem

I. záhonová skupina
příklad druhové skladby

Allium schoenoprasum / Aquilegia vulgaris

Asphodeline / Sesleria-heufferiana

Bergenia Rotblum / Euphorbia cyparissias

Aster monte casino / Stachys-monieri-hummelo

Geranium | Sanguisorba officinalis

příklad záhonu

II. záhonová skupina – trikolora u památníku
příklad druhové skladby

Amneme swan / Big aster mount everest

Colchicum autumnle album / Gaura

Geum coccineum / Primula bulleyana

Tulipa pratensis / Tulipa red princess

Geranium Johnsons Blue | Aquilegia

Vinca minor / Salvia

III. záhonová skupina
příklad druhové skladby

Anemone sylvestris / *Brunnera macrophylla* Betty Bowring

Geranium maculatum 'Espresso' / *Lychnis coronaria* alba

Narcissus 'Cheerfulness' / *Deschampsia*

Stachys byzantina / *Tulipa* White Triumphator

Gaura | *Geranium biokovo*

příklad záhonu

IV. záhonová skupina
příklad druhové skladby

Geranium river 'Russell Prichard'

Vinca minor

řez náměstím – pohled na západní fasády domů, v popředí památník a v pozadí vrch Havlín

letní pohled na kašnu a odpočinkovou zónu pod stromy s kavárnou

Práce s dešťovou vodou

Musíme pracovat s vodou tam, kde spadne – zadržet ji, dobře ji využívat a následně nechat vsáknout.

Sucho a silné přívalové deště trápí naši zemi stále častěji. Návrh důsledně pracuje s cennou dešťovou vodou tak, aby její maximální množství zadržel a využil přímo na ploše náměstí. Voda, která se přímo nevsákne skrze dlažbu s velkým množstvím spár, je svedena primárně do dešťových záhonů. Jejich speciálně navržené štěrkové souvrství má schopnost zadržet v sobě velké množství vody, jež pomáhá vegetaci růst a zároveň se ze záhonu přirozeně odpařuje. Po dosažení kapacity záhonu voda samovolně přepadáva skrze podzemní potrubí do dalšího záhonu a následně je zbytek vody odveden do akumulací nádrže nebo přepadem do dešťové kanalizace.

Cílem je, abychom vodu, která se nevsákne, mohli ještě před odtečením do dešťové kanalizace zadržet a využít. To se děje v akumulacích nádržích umístěných v severovýchodním, tedy nejnižším rohu náměstí. Voda je pak využita pro provoz kašny, možnou zálivku a splachování toalet v objektu kavárny.

Voda je z plochy náměstí svedena do liniových záhonů i do kruhových záhonů okolo pat stromů. V případech kdy není možné vodu svést k záhonu po povrchu, je využito uliční vpusti. Jen v jinak neřešitelné situaci bude dešťová voda svedena přímo do dešťové kanalizace.

Návrh počítá i s využitím dešťové vody ze střech okolních domů, které jsou orientovány do náměstí a nejsou napojeny na dešťovou kanalizaci. Nejrozlehlejší plochou je střecha pivovaru. Značné množství vody z této střechy může být využito pro zásobování vzrostlejších stromů v okolí pivovaru. Bude svedena do prokořenitelných podloží v okolí stromů.

Kašna na soutoku řek

Voda je pro náš život důležitá. Oslavujme ji a budme s ní v kontaktu.

Voda je pro člověka existenčně důležitá a je třeba se k ní chovat s úctou. Návrh klade důraz i na okamžiky kontaktu člověka s vodou. Tyto kontakty jsou zprostředkovány skrze několik vodních prvků umístěných na náměstí.

Srdcem vodního příběhu je nová kašna navržená jako malé brouzdaliště. Představuje ji kruhová prohlubeň, která je dokola osázena kamennými lavicemi. Na ně je možné se posadit a svlažit si nohy, děti se zase dají zlákat ke hře okolo mělké vodní hladiny. Voda do kašny nenápadně vyvěrá jejím středem a odtéká po ploše náměstí mimo kašnu, kde se nenápadně ztratí, aby se mohla skrze soustavu filtrace opět vrátit do kašny.

Samotná kašna představuje město Zbraslav, ležící na soutoku dvou řek, Vltavy a Berounky. Tyto řeky se propisují do povrchu náměstí v podobě říčních valounů. Stejně jako každá řeka vyvěrá z pramene, i na náměstí jsou řeky symbolicky započaty pítka se svými názvy. Pítka jsou navržena tak, aby vodu z nich mohl využít dospělý, dítě i pes. Místo do kanálu pak voda od pítka odtéká právě mezi říčními valouny, kde se postupně vypařuje. Pítka Vltava v jižní části náměstí je doplněno o vodní mlžítka ukrytá v dlažbě. V letních měsících vytváří mlžítka atrakci především pro děti. Zároveň také ochlazují část náměstí a vytváří přívětivější mikroklima pro nedaleký záhon se stromy.

vedení dešťové vody pomocí vpusti a separační vany

vedení vody skrze sníženou obrubu

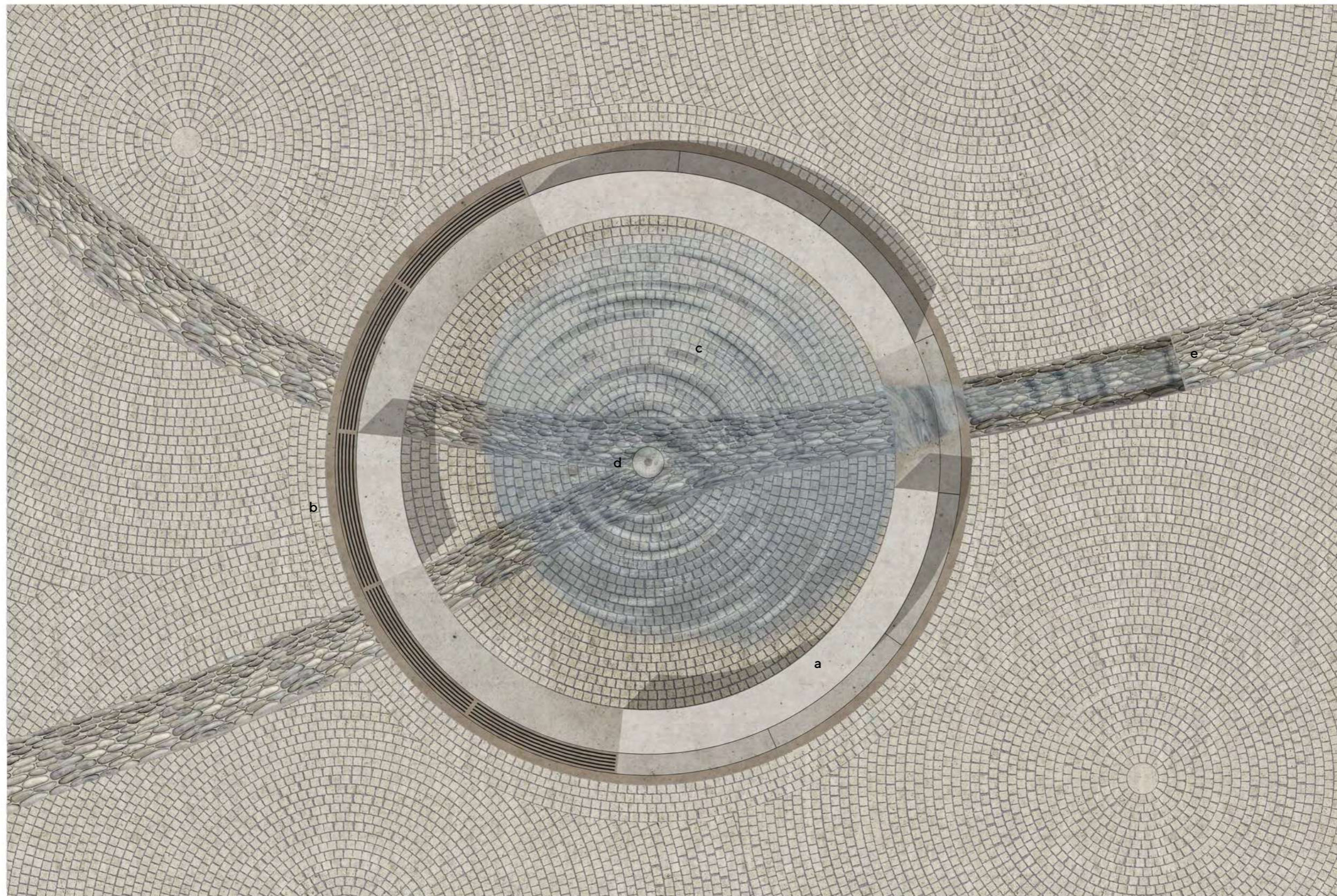

svedení dešťové vody po povrchu přímo do záhonu

Legenda

- vedení dešťové kanalizace
- zrušené vedení dešťové kanalizace - přeložka
- odvodnění povrchů k dešťovým záhonům
- otevřená podkladní vrstva (retence dešťové vody)
- akumulční nádrže
- plocha prokořinitelného prostoru v ploše náměstí
- A** akumulční nádrž pro zachycování dešťové vody z náměstí
- B** akumulční nádrž pro zachycování dešťové vody z objektu kavárny
- C** napojení přepadu akumulčních nádrží na dešťovou kanalizaci
- D** retence dešťové vody v rámci prokořinitelného prostoru stromů
- E** jednotlivé propojené segmenty retenčních ploch dešťových záhonů
- F** napojení přepadu ze záhonů do dešťové kanalizace
- G** svádění dešťové vody do dešťových záhonů kolem stromů
- H** svádění dešťové vody po povrchu náměstí (v omezených případech pomocí vpustí)
- I** voda je ve vhodných případech vedena po povrchu - přirozený výpar

detail kašny

Kašna je vymezena kamennými lavicemi (a), které vystupují v několika segmentech kruhového prstence. V části, kde ke kašně přitéká voda z plochy náměstí tento prstenec doplňuje kanálek (b). Z toho voda odtéká do akumulací nádrže a skrze filtraci zpět do kašny. Plocha uvnitř prstence je mírně prohloubená – tak vzniká brouzdaliště (c). Ve středu kašny vyvěrá voda (d), ta následně z brouzdaliště odtéká a postupně v ploše náměstí mizí (e) a navrácí se zpět do kašny.

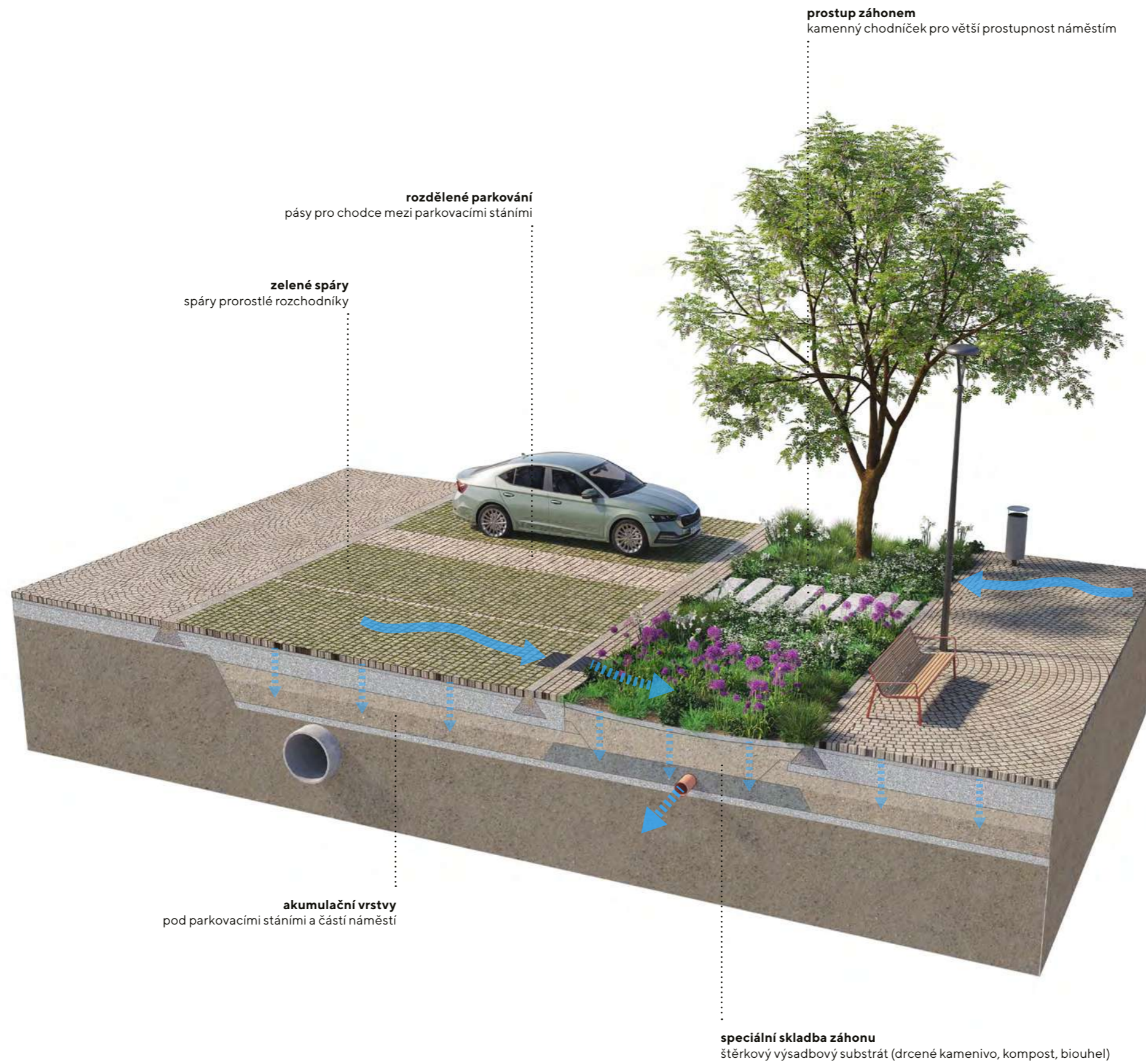

schéma práce s dešťovou vodou – dešťové záhony

Materiály povrchů

Náměstí s kamennou dlažbou bude odolné, trvanlivé a podpoří jeho historický charakter.

Celé náměstí je navrženo v kamenném provedení. Kámen je trvanlivý materiál, který vydrží stovky let. Jeho odolnost lze podpořit vhodným řešením detailů a skladeb podloží.

Vyšší pořizovací cena kamene je kompenzována tím, že jej díky jeho delší životnosti není nutné po několika letech měnit. V dlouhodobé perspektivě je tedy kámen srovnatelně drahý, ne-li levnější. Další nespornou výhodou je, že kámen lze využívat opakovaně a do historického prostředí se též náramně hodí.

V rámci celého náměstí pracujeme až na výjimky s jedním druhem kamene, světle šedou žulou s pískově zbarveným mramorováním. Jeden odstín kamene pomáhá vytvořit sjednocený koberec po celém náměstí.

Základním formátem se stala kostka s přibližným rozměrem 10x10 cm. Ta je doplněna o menší rozměry, které se nachází především na chodnicích, kde je pěší intenzita největší. Také veškeré obruby a další detaily jsou navrženy v kameni.

Aby plocha nepůsobila monotónně, pracujeme s různými způsoby kladení dlažby (řádky, oblouky, kružnice). Motívem hlavní plochy náměstí se stává dlažba kladená do kružnic okolo kruhových kamenů, rozmístěných po ploše náměstí v pravidelném rozestupu deseti metrů. Tento motiv vytváří podhoubí pro možné budoucí využití terčů k různým aktivitám nebo jako plochu pro umístění informací. Symbolicky také ztvárňuje dešťové kapky dopadající na plochu náměstí.

V místech, kde očekáváme intenzivnější pohyb, navrhujeme horní řezanou plochu dlažby opracovat tryskáním. Vznikne tak hladší, pohodlnější, ale v porovnání s jinými povrchy stále méně kluzký povrch (chodníky, vozovka, diagonální křížení). Na zbylých plochách je dlažba štípaná, čili o něco hrubší, tak, jak ji známe z historických částí měst.

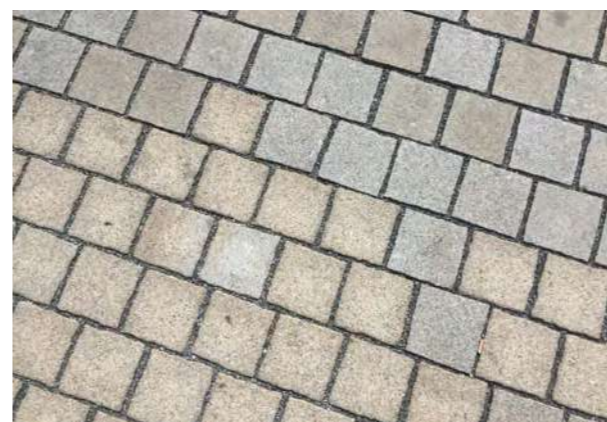
Plochu chodníků na náměstí doplňují obrazce, které si budou moci ve spolupráci s architekty navrhnout sami majitelé jednotlivých domů. Před každým domem pak vznikne unikátní kobereček. Věříme, že toto gesto nejenom více propojí jednotlivé domy s náměstím, ale i jeho majitelé mohou takto prohloubit svůj vztah k veřejnému prostoru, do kterého se jejich domy otvírají.

hlavní plocha náměstí – žulová kostka 10/10 štípaná kladená do kružnic okolo kameného terče

skladba do oblouku (na vozovkách s hladkým povrchem)

úprava tryskáním v místech s nároky na hlučnost (vozovky) a intenzivním pěším pohybem

příklad možné podoby vyznačení řečiště v ploše náměstí – použití říšího kamene

menší žulová kostka použita především na chodnicích okolo domů

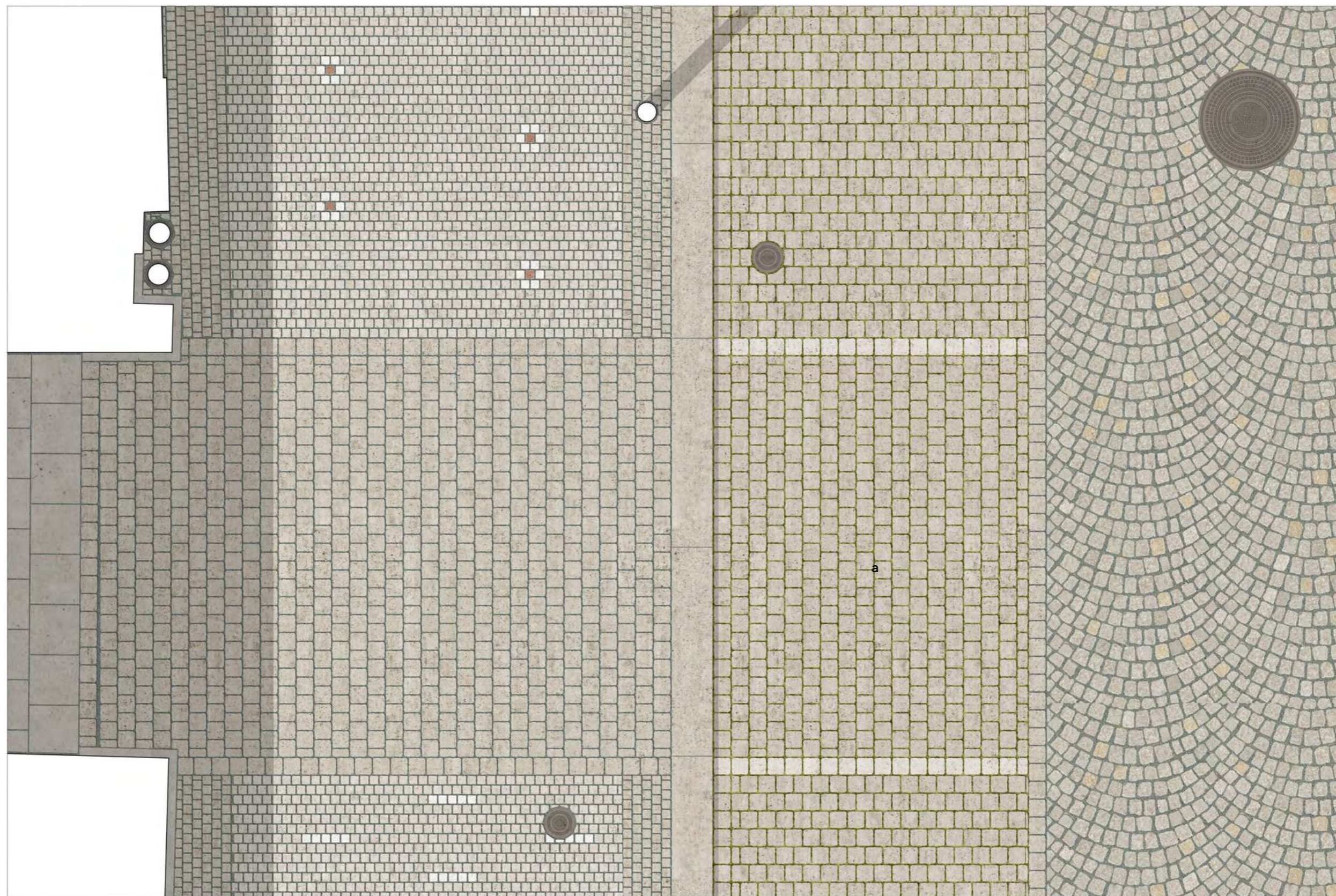
důraz na kvalitní detaily provedené v kameni (např. obruby, prahy, řešení detailů pro nevidomé atd.)

Legenda

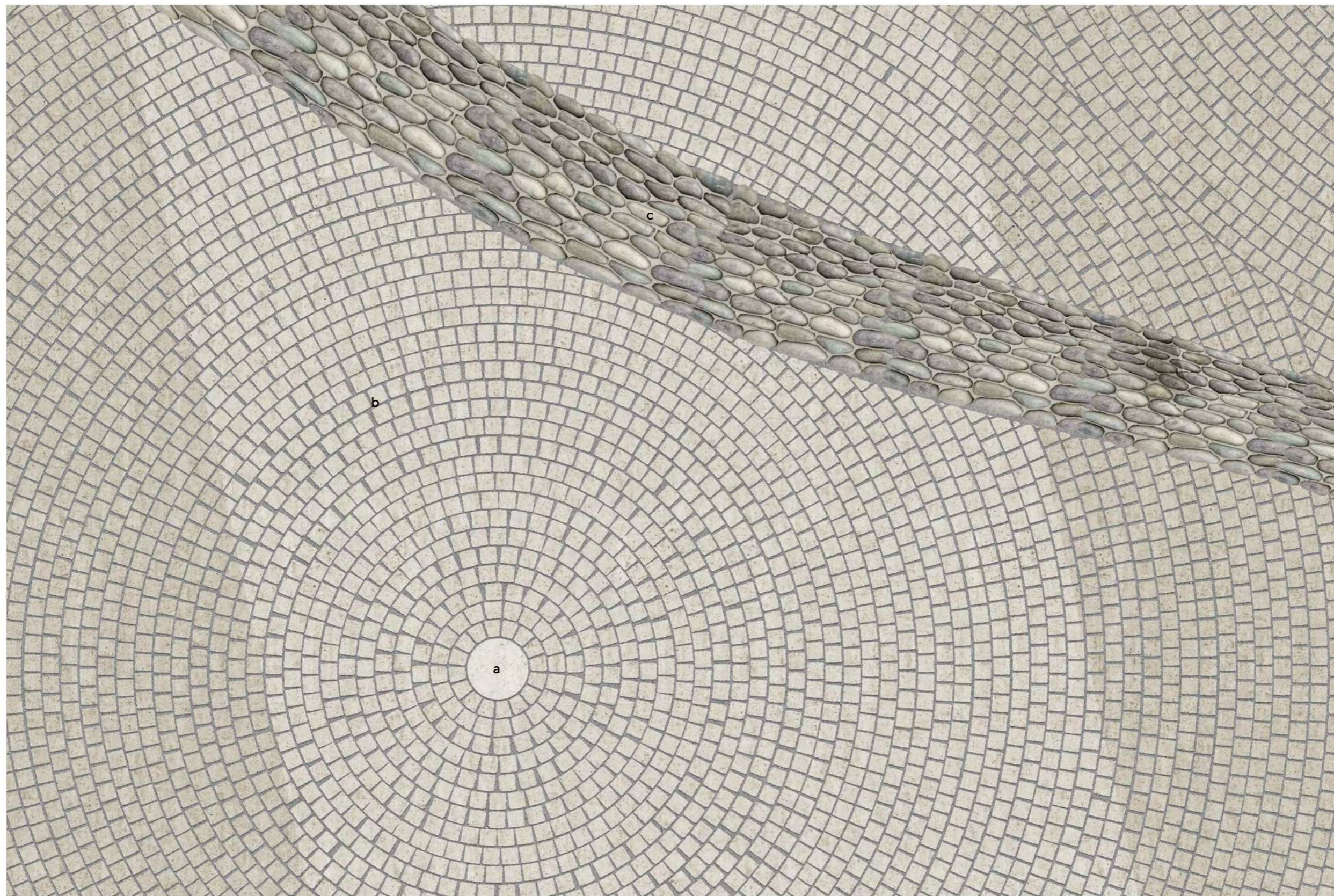
- žulová kostka 10/10 – skladba do kružnic, štipaná
- žulová kostka 10/10 – skladba do kružnic, hladká (tryskaná)
- žulová kostka (5/5) – skladba do řádků, hladká (tryskaná)
- žulová kostka 10/10 – skladba do řádků / vějíře, štipaná
- říční kameny „valouny“
- žulová kostka – skladba do oblouku
- žulová kostka 10/10 – skladba do řádků, štipaná
- mlatový povrch parkdecor
- záhony

Schéma neobsahuje detaily skladeb a slouží pro hrubou představu použití materiálů.

detail chodníku a parkovacích stání

Chodníkům dominuje malý formát žulové dlažby skládané do řádku. Plocha chodníků je pak doplněna o vzory, které si, ve spolupráci s architekty, před své objekty budou moci navrhout sami majitelé, nebo občané Zbraslavi. Parkovací stání a vjezdy do objektů jsou navrženy z větších žulových kostek (10/10) skládaných do řádků. Stejně kostky jsou použity na vozovce ve skladbě do oblouku. Tyto kostky jsou však opatřeny hladší, tryskanou úpravou. Dělení parkovacích stání a další nutné značení v rámci vozovky je realizováno z bílých žulových kostek. Dlažba parkovacího stání je prorostlá rozchodníky (a).

detail hlavní plochy náměstí

Žulová kostka 10/10 je na hlavní ploše náměstí skládána do kružnic kolem kruhového kamenného terče (a). Terče jsou v rámci plochy náměstí umístěny v pravidelném rastru po 10m. Historická stopa křížení cest je v ploše decentně vyznačena změnou povrchové úpravy žulové dlažby (b). Ta je v místě těchto stop hladší (tryskaná). Náměstí protínají pruhy z říčního kamene, představující jednotlivé řeky – Vlatavu a Berounku (c). Tyto pruhy jsou zapuštěny tak, aby nepředstavovaly v rámci pohybu po náměstí větší bariéru.

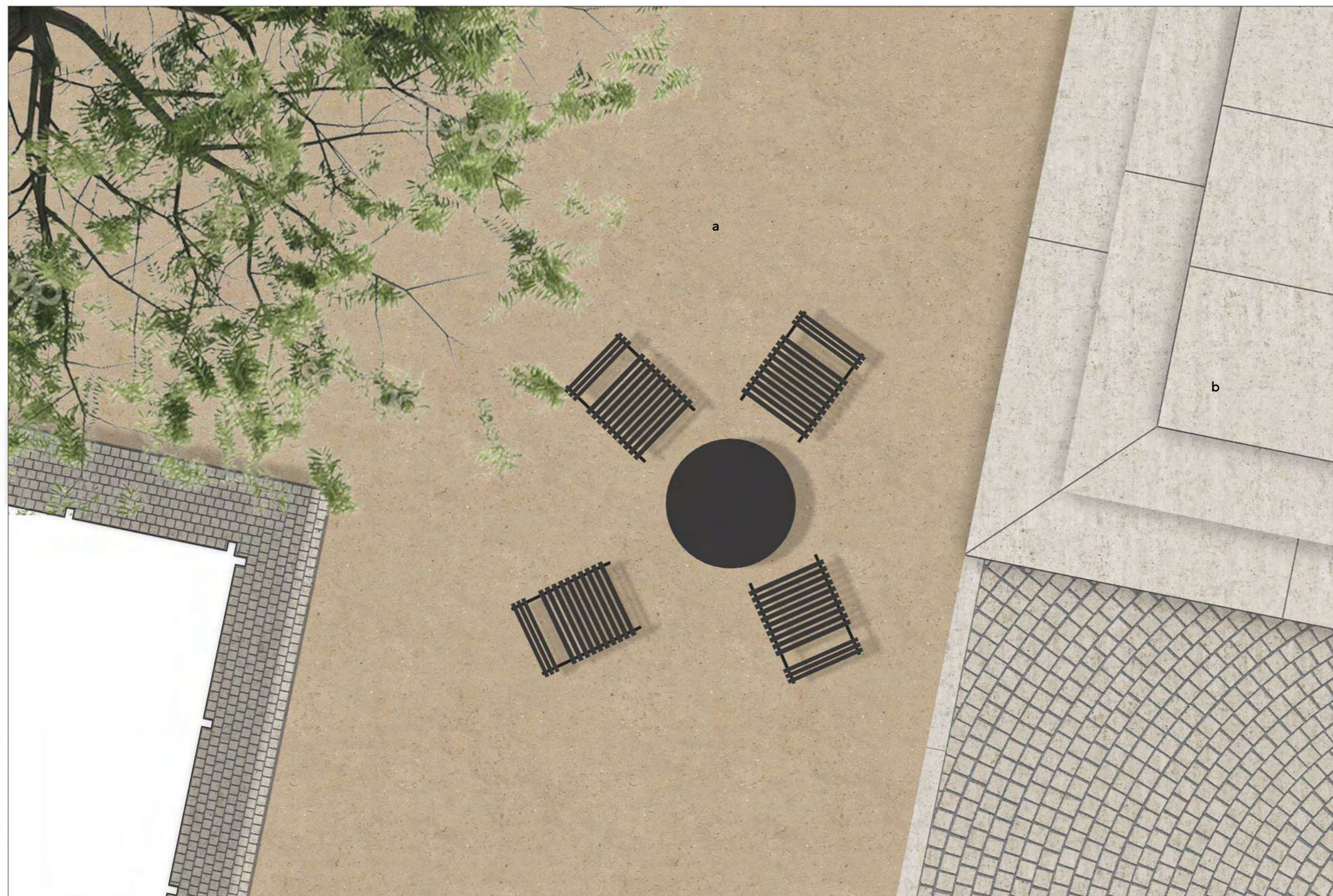
detail dlažby u autobusových zastávek

Stejně jako u chodníků dominuje v prostoru nástupní a výstupní plochy zastávek menší žulová dlažba, která zdůrazňuje pruh s umístěnými přístřešky a stromy. V tomto místě jsou stromy umístěny ve čtvercových záhonech.

detail záhonů

Záhonky jsou v ploše náměstí vymezeny kamennými obrubami, které jsou usazeny na stejnou výškovou úroveň jako samotná dlažba, aby bylo umožněno dešťové vodě odtékat plynule z povrchu náměstí přímo do záhonů. (a) mezi záhonem a parkovacími místy umožňuje pohyb okolo automobilů. Navazující kamenné cesty skrze záhonky (b) zvyšují celkovou prostupnost náměstím. Ty zvyšují prostupnost náměstím. Dlažba parkovacího stání je prorostlá rozchodníky (c).

detail okolí kavárny

Objekt kavárny je obklopen mlatovou plochou parkdecor (a), která napomáhá vsakování vody. Postupný odpar vody zlepšuje mikroklima pod stromy a přidává na náměstí nový charakter. Mlatová plocha navazuje na platformu se sedacím schodištěm (b) před rizalitem pivovaru. Tato platforma zdůrazňuje architekturu pivovaru a zároveň naznačuje potenciál otevření budovy pivovaru směrem do náměstí. Slouží jako pobytová plocha a jeviště.

Mobiliář

Svébytné město s vlastním mobiliářem

Zbraslav vnímáme jako hrdé a svébytné město. Ačkoliv je součástí Prahy jako jeho městská část, věříme, že jeho poloha, historické a přírodní zázemí z něho dělají samostatně fungující jednotku, která má být podpořena originálním mobiliářem. Tak kdykoli návštěvník ve Zbraslavi vystoupí, pozná, že se ocitl v prostředí s výjimečným charakterem. Obyvatelé Zbraslavi zase poznají, že jsou doma.

Design mobiliáře vykazuje sjednocující prvky v podobě tmavě červeného kovu a světle šedého dřeva. Tako dvojkombinace je doplněna o světle šedou barvu kovu, betonu a umělého kamene. Tvarosloví prvků mobiliáře svými oblými rohy mírně odkazuje na období první republiky, které na Zbraslavském náměstí zanechalo své odkazy.

zbraslavská zastávka
závětří / průchod / lavička / zelená střecha

pítko
stupínek pro děti / miska pro psa

šachový stolek
hrací prvek pod stromy

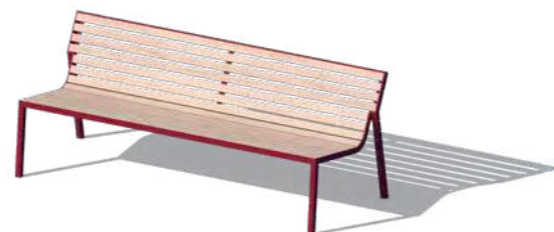
hrací prvek v prostoru za kavárnou
zvuková hra / prolézačka

pingpongový stůl
pod stromy před pivovarem

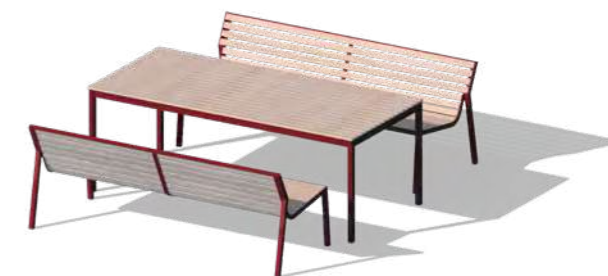
lavička s opěradlem a područkami
dřevo a kov

lavička s opěradlem
dřevo a kov

lavička bez opěradla
dřevo a kov

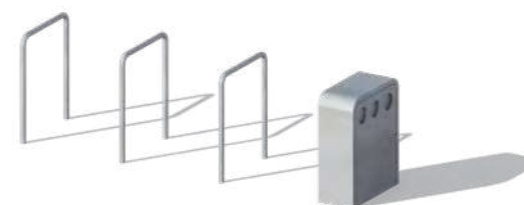
jídelní set – stůl a lavice
dřevo a kov
variantně i s lavicemi bez opěradel

sedací kostky
kámen, popř. umělý kámen

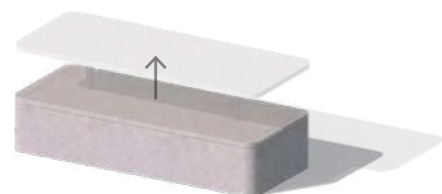
lehký přemístitelný set stolku a židlí
kov

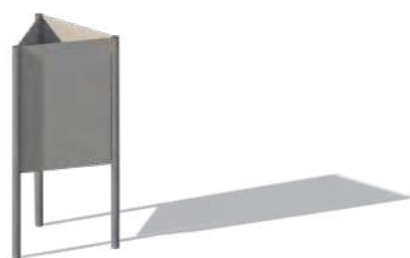
uskupení stojanů na kola a recykl. koše
kov

standardní koš na směsný odpad
kov

výsuvné lavice
kov, umělý kámen

výstavní systém
kov

rozcestník (jeden z prvků navigačního systému)
kov

příklad rozkládacího stánku
kov, dřevo

Veřejné osvětlení

Nesvítit do nebe a oken. Se světlem šetřit.

Veřejné osvětlení vnímáme především jako praktickou vrstvu návrhu. Osvětlení má za úkol splňovat základní požadavky na bezpečný večerní a noční provoz náměstí. Jednotlivá svítidla budou navržena tak, aby nevytvářela nadbytečný světelný smog – nesvítila do oblohy, ani do oken budov.

V rámci komunikací jsou svítidla navržena v chladnějších barvách dle požadavků norem. Naopak ve zbytku náměstí svítidla vyzařují teplejší spektrum světla a působí tak útulněji. Mimo standardní stožáry veřejného osvětlení jsou navrženy ještě prvky osvětlující střední rizalit budovy pivovaru pro zdůraznění jeho dominance a dále přisvícení vrb za památníkem.

Střed hlavní plochy náměstí záměrně není osvětlen. Nepokládáme za důležité osvětlit celou plochu náměstí, a tím zbytečně vytvářet světelný smog.

Typ svítidel a jejich specifikace jsou znázorněny na noční situaci.

příklad svítidla pro nižší stožáry

Bude použito především na ploše náměstí okolo záhonů, pod stromy před pivovarem a v ulici Elišky Přemyslovny.

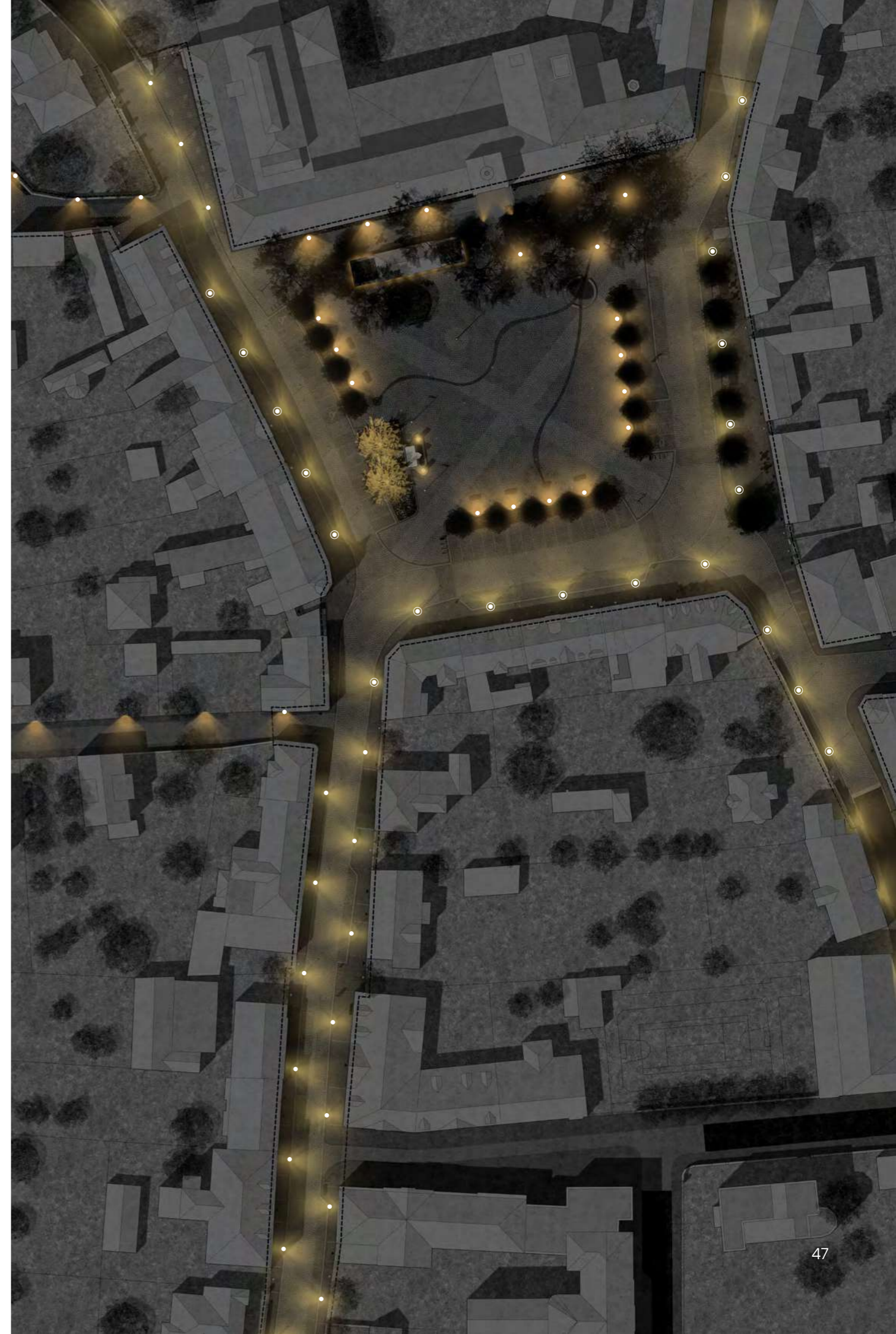

svítidlo podél komunikací

Vyšší stožáry budou použity podél komunikací, kde je zapotřebí mimo samotnou komunikaci osvětlit i chodníky.

Legenda

- výška stožáru 4m (parkové)
- ⊙ výška stožáru 6m

Kavárna

Prostor pro celoroční setkávání a hlavní turistický bod města.

Důležitým prvkem náměstí je objekt kavárny / bistra a infocentra. Nachází se na stejném místě jako stávající objekt a je rozšířen o další kapacity a funkce.

Střední, zděná část objektu vizuálně navazuje na architekturu budovy pivovaru a je srdcem objektu. Nachází se zde prostor kavárny se zázemím. V rámci tohoto prostoru je umístěna i služba infocentra v podobě zavíracího stolku, který funguje jak s obsluhou, tak po zavírací době infocentra, za provozu kavárny, jako nosič propagačních a turistických materiálů.

Střední část je doplněna o dvě dřevěné přístavby, které na jedné straně slouží jako salónek a rozšiřují tak kapacitu kavárny, na druhé straně pak vytvářejí prostor pro toalety, a to jak kavárenské, tak i venkovní veřejné a bezbariérové.

Objekt má ambici stát se energeticky nenáročnou budovou, která využívá zdroje slunce i dešťovou vodu ze svých střech. Cílem je navrhnout budovu s ohledem na využití ekologických, recyklovaných a recyklovatelných materiálů. Bude navržena nejvhodnější technologie vytápění a chlazení s ohledem na možnosti jejího umístění.

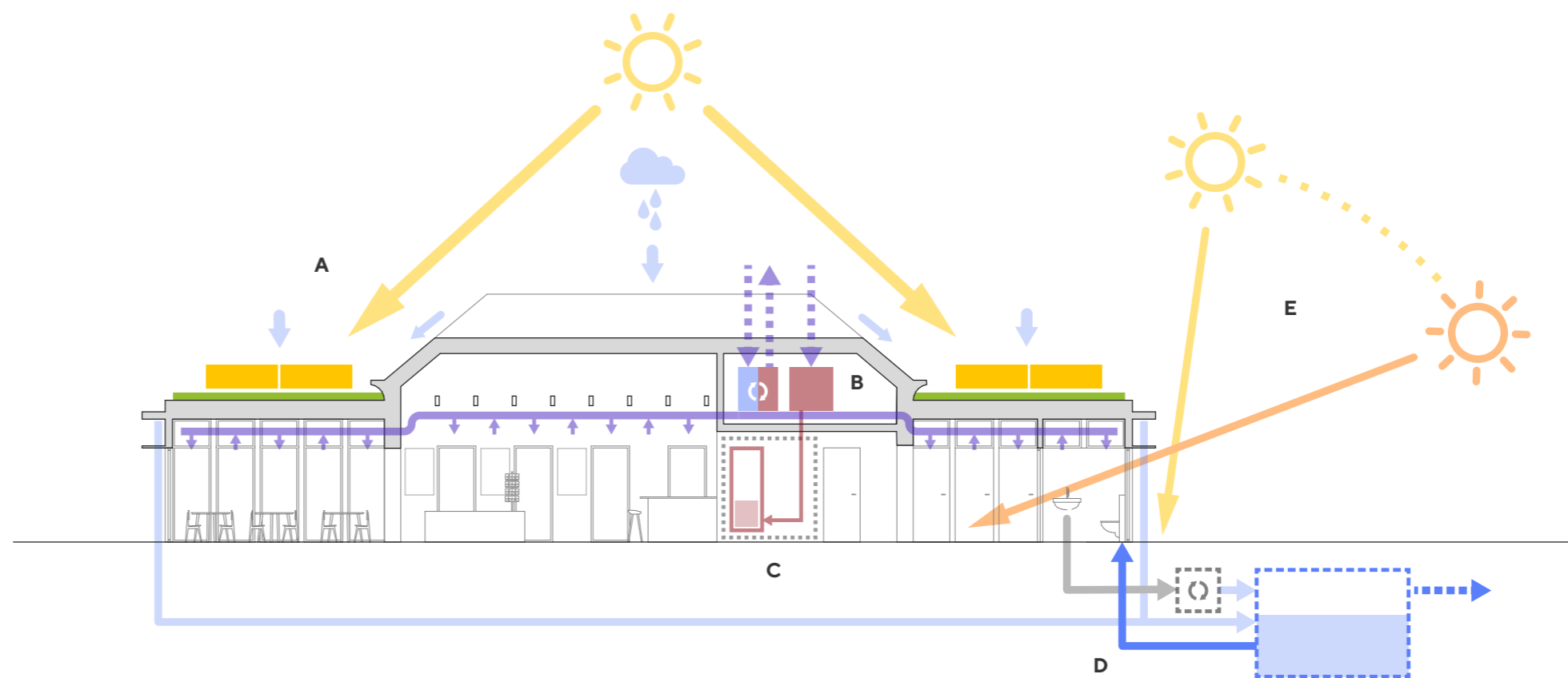
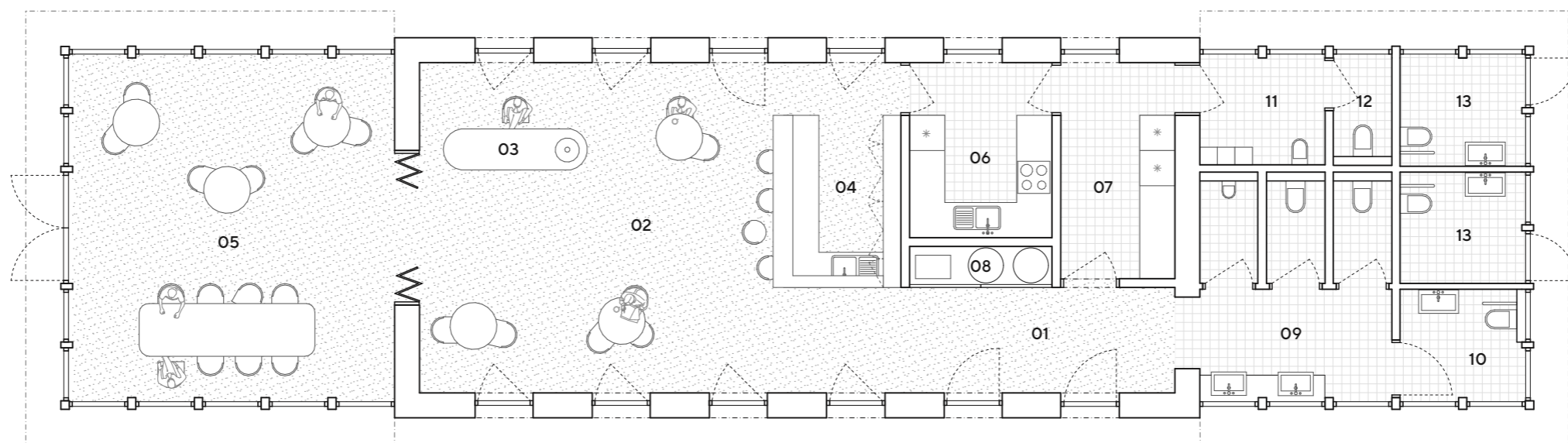

Schéma práce s energiemi

- A využití sluneční energie – fotovoltaické panely umístěny na přístavbách
- B umístění technologií (tepelné čerpadlo / vzduchotechnická jednotka) v podkrovních prostorách
- C část technologií bude umístěna v technické skříni (baterie / zásobník TV a další)
- D využití šedé vody ke splachování / zachycování dešťové vody v akumulaci nádrži
- E Objekt pracuje s pasivním stíněním pomocí přesahů střech.

čelní pohled, 1:100

půdorys, 1:100

01 - vstupní prostor / 02 - hlavní prostor kavárny / 03 - pult infocentra / 04 - bar / 05 - salónek kavárny / 06 - příprava občerstvení / 07 - sklad / 08 - technická skříň
 09 - společné toalety kavárny / 10 - bezbariérová toaleta / 11 - zázemí kavárny s vylevkou / 12 - toaleta personálu / 13 - bezbariérové veřejné toalety pro potřeby náměstí

pohled do interiéru kavárny

Využití plochy náměstí

Náměstí pro všechny ve všech ročních obdobích

Náměstí by mělo umět poskytnout širokou škálu využití. Město v podobě náměstí získá plnohodnotnou a variabilní plochu pro organizaci městských slavností, vánočních a velikonočních trhů, koncertů a dalších akcí. Občané a návštěvníci města zároveň jasně vědí, kde se takové akce konají.

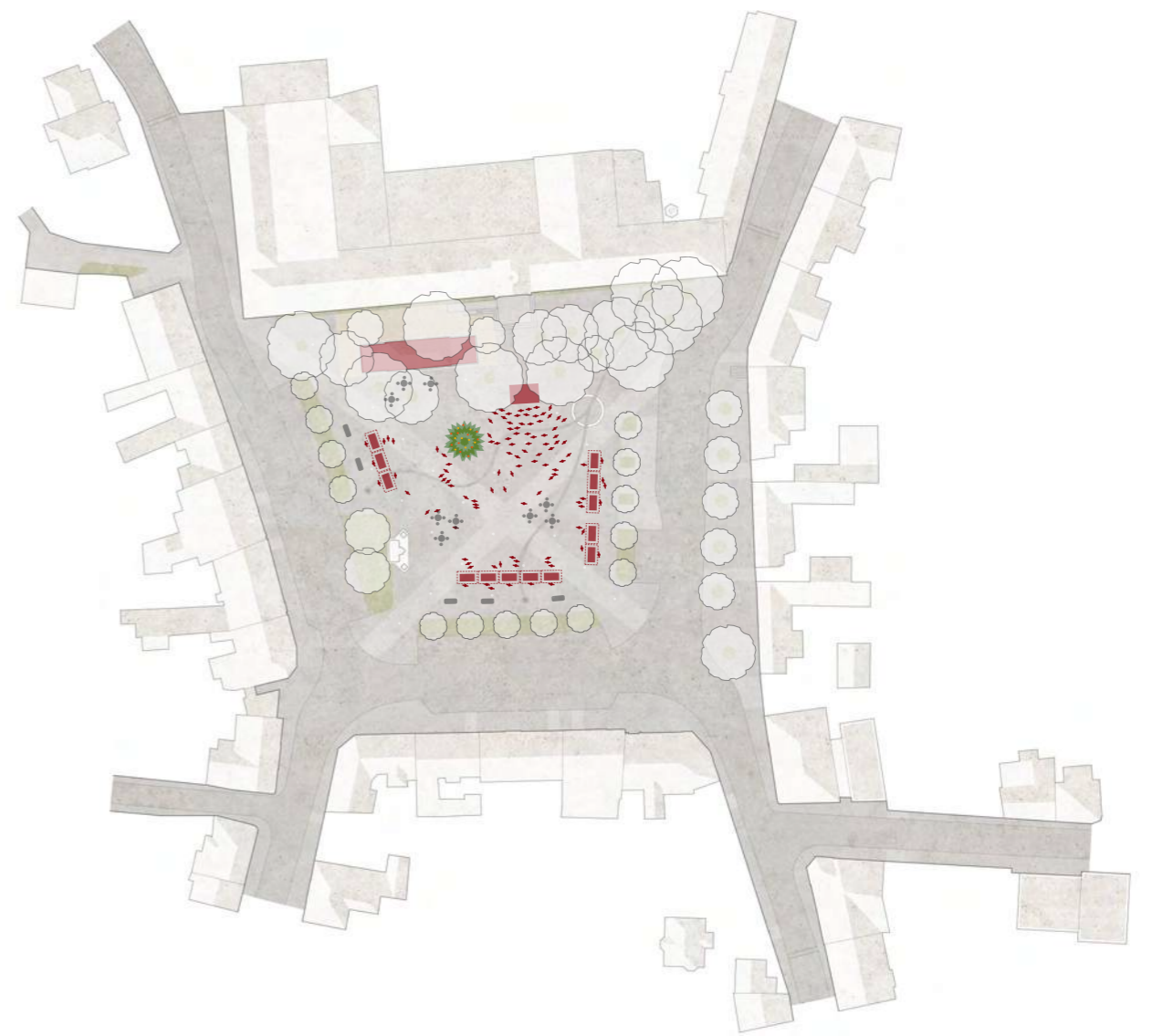
jaro
velikonoční trhy / koncert / rozložené lavice pro hodování nebo prodej / workshopy pod korunami stromů / stojící májka uprostřed všedního dění

léto
sřídání programu na dvou pódiih / zeleninové trhy / hra dětí okolo kašny / příjemné posezení ve stínu stromů před pivovarem a okolo otevřené kavárny

podzim
přehlídka veteránů okolo historické trasy skrz náměstí / doprovodný program na náměstí,
nebo v objektu kavárny

zima
vánoční trhy / vánoční stromek jako součást prezentace města / zpívání koled na podiu
možnost posezení v kavárně / možné umístění kluziště na ploše náměstí

Ulice Elišky Přemyslovny

Městská třída s příjemným měřítkem

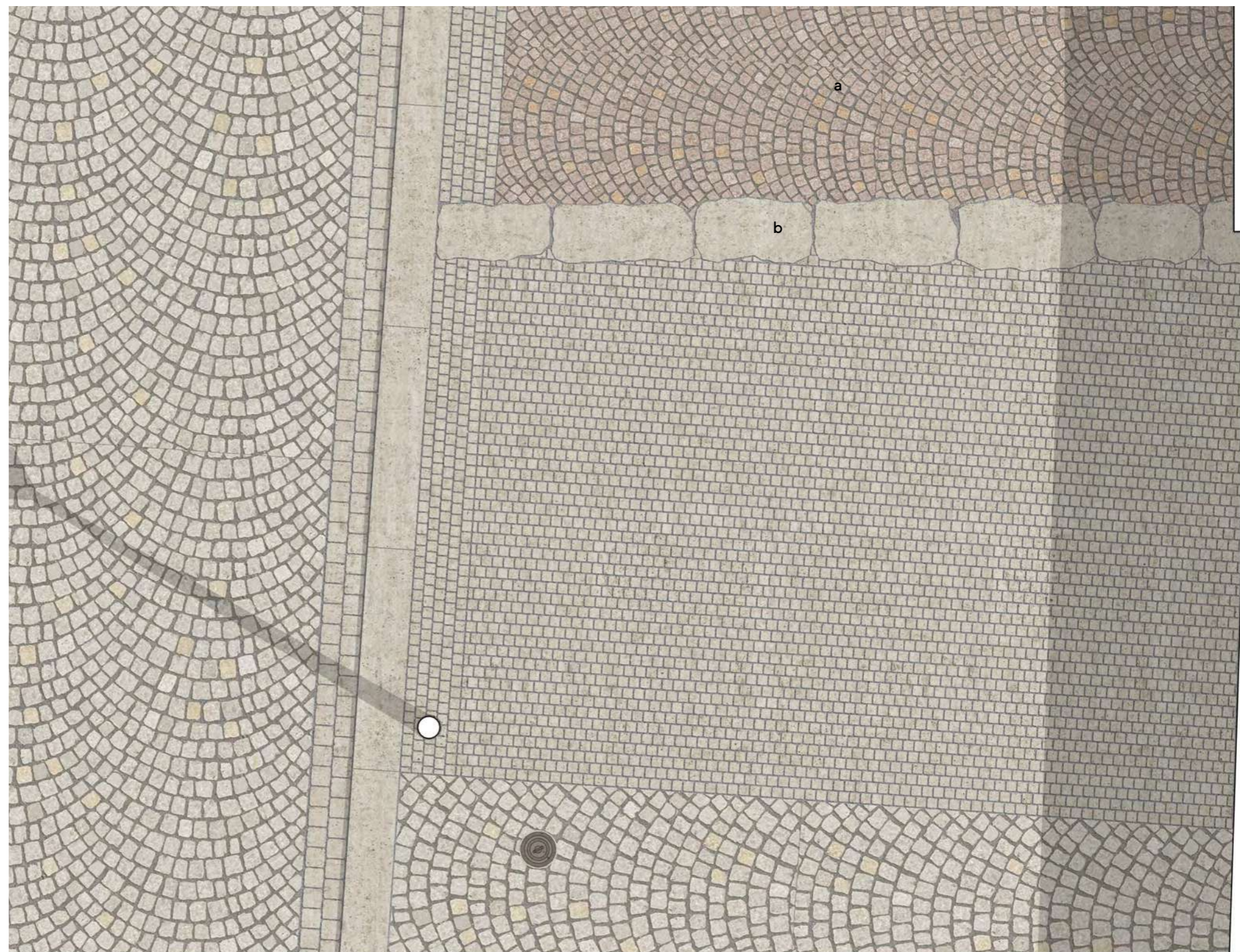
V rámci řešeného území návrh zpracovává i podobu části ulice Elišky Přemyslovny. Tuto ulici vnímáme jako městskou třídu. Soustřeďuje se sem větší počet obchodů a služeb včetně důležitých objektů základní a mateřské školy. Tato ulice je v rámci Zbraslavi historicky důležitou trasou a i dnes je významnou spojnicí historického jádra a obytné části města.

Návrh ulici vepisuje specifický charakter, který navazuje na charakter náměstí, ale odkazuje na její živelnější historickou podobu.

Charakter je utvářen několika způsoby, především v rámci práce s povrchy. Stejně jako na náměstí se zde pracuje s kamenem. Ne nutně jde ale o jeden odstín kamene. Chodníky jsou dle tektoniky jednotlivých budov a zdí děleny většími formáty kamene.

Před historickými budovami se skladba a barevnost dlažby proměňuje.

Stejně tak mobiliář navazuje na ten na náměstí. Jeho barevnost se ale mění z tmavě červené na antracitovou. Jiný charakter ulice podtrhuje i změna rozmístění a výšky veřejného osvětlení.

Detail ulice Elišky Přemyslovny

Materiál použitý v ulici navazuje na plochu náměstí a liší se použitým spárořezem a detaily. Před významnými a historickými budovami je použita výraznější dlažba s odlišnou barevností (a). Tektonika domů a průhledy mezi nimi jsou akcentovány pásy z větších formátů kamenné dlažby (b).

průhled zimní ulicí Elišky Přemyslovny směrem do náměstí

ateliér • **tečka**
www.tecka.city / atelier@tecka.city